บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดการจัดทำบัญชีตามระบบ GFMIS
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการบัญชี
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังระบบ GFMIS
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดการจัดทำบัญชีตามระบบ GFMIS

1. หลักการของระบบ GFMIS

ระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ GFMIS เป็นการดำเนินงานปรับปรุงระบบการจัดการด้านการเงินการคลังของภาครัฐให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับกระบวนการดำเนินงานและการจัดการภาครัฐด้านการงบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และการบริหารทรัพยากร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับนโยบายปฏิรูปราชการที่เน้นประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน รวมทั้งมุ่งหวังให้เกิดการใช้ทรัพยากรภายในองค์กรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสถานภาพการคลังภาครัฐที่ถูกต้องรวดเร็ว สามารถตอบสนองนโยบายการบริหารเศรษฐกิจของประเทศ (กระทรวงการคลัง, 2548, ออนไลน์)

2. ขอบเขตของระบบ GFMIS ประกอบด้วยงาน 2 ด้านหลัก ได้แก่

2.1 ระบบด้านปฏิบัติการ หรือ Operation System ซึ่งรองรับโดย Software SAP R/3 ประกอบด้วยงานด้านระบบการบริหารงบประมาณการรับ-จ่ายและติดตามการใช้งบประมาณ บัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง บัญชีทรัพย์สินถาวร บัญชีต้นทุน บัญชีบริหาร การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารเงินสดและเงินคงคลัง ตลอดจนข้อมูลบุคคล

2.2 ระบบข้อมูลด้านการบริหาร หรือ Business Warehouse ซึ่งรองรับโดย Software SAP BW ประกอบด้วยข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลเพื่อการบริหารด้านการเงินการคลังแบบ Online Real Time สำหรับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดีกรม ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้บริหารด้านการเงิน (กระทรวงการคลัง, 2548, ออนไลน์)

3. กระบวนงานของระบบ GFMIS ประกอบด้วย ระบบงานในภาพรวมทั้งหมด 5 ระบบ ได้แก่

3.1 ระบบบริหารงบประมาณ เป็นการรับข้อมูลการอนุมัติงบประมาณจากระบบ BIS ของสำนักงบประมาณ แต่การเปลี่ยนแปลงหรือการจัดสรรเงินจะทำในระบบ GFMIS โดยข้อมูลดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ เช่น ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบเบิกจ่ายเงิน ระบบบัญชี

3.2 ระบบจัดซื้อจัดจ้าง เป็นการบันทึกการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยระบบจะเชื่อมโยงกับระบบงบประมาณ เพื่อตรวจสอบวงเงินงบประมาณ และเชื่อมโยงกับระบบสินทรัพย์ถาวรกรณีที่เป็นการจัดซื้อสินทรัพย์ถาวรมูลค่าตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป

3.3 ระบบการเงินและบัญชี ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย คือ ระบบการเบิกจ่ายเงิน ระบบการรับและนำส่งเงิน ระบบบริหารเงินสด ระบบบัญชีแยกประเภท และระบบสินทรัพย์ถาวร

3.4 ระบบบัญชีต้นทุน เป็นระบบที่จะให้ข้อมูลเพื่อการบริหาร โดยหน่วยงานต้องกำหนดโครงสร้างภายในหน่วยงานเป็นศูนย์ต้นทุน ศูนย์กำไร งานหลัก งานสนับสนุน และกิจกรรม เพื่อรองรับข้อมูลในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่าย และกำหนดเกณฑ์การปันส่วนต้นทุน เพื่อใช้เป็นหลักในการปันส่วนต้นทุนให้แต่ละผลผลิตที่เกี่ยวข้อง

3.5 ระบบบริหารบุคคล เป็นระบบที่รับข้อมูลบุคลากรสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยรับข้อมูลการเปลี่ยนแปลงข้าราชการ การฝึกอบรม และการปรับโครงสร้างองค์กรจากส่วนราชการ และรับข้อมูลเงินบัญชีถือจ่ายจากกรมบัญชีกลาง (กระทรวงการคลัง, 2548, ออนไลน์)

4. เนื้อหาของ GFMIS

GFMIS เป็นระบบงานสนับสนุนของภาครัฐบาลซึ่งมีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันในทุกส่วนราชการ หรือหมายถึงงานด้านการเงินการคลัง อันประกอบด้วย งานงบประมาณ งานจัดซื้อจัดจ้าง งานการเงิน งานบัญชีและรายงาน และงานบริหารบุคคล ส่วนงานหลักของภาครัฐบาลจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละส่วนราชการ ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการนั้น ๆ ด้านฐานข้อมูล GFMIS เป็นฐานข้อมูลรวมทางด้านการเงินการคลังของรัฐบาล ซึ่งสามารถแยกภารกิจ และพื้นที่โดยฐานข้อมูลดังกล่าวจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่ถูกส่งเข้าศูนย์บัญชาการทำเนียบรัฐบาล (PMOC : Prime Minister Operating Center) ควบคู่กับข้อมูลของกระทรวง กรม และจังหวัด (MOC : Ministry Operating Center, DOC : Department Operating Center, POC : Provincial Operating Center) เพื่อทำให้รัฐบาลมีข้อมูลที่สะท้อนถึงการปฏิบัติงานของส่วนราชการ การใช้จ่ายเงิน และกำลังคนในภาคราชการ

GFMIS ออกแบบเพื่อทำงานสนับสนุนให้กับหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ทั้งที่มีฐานะเป็นส่วนราชการและหน่วยงานกลาง และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้บนระบบคอมพิวเตอร์เดียวกัน (Integrated System) ซึ่งประกอบด้วยระบบงานสำคัญ ๆ 5 ระบบ คือ ระบบงบประมาณ (Budget) ระบบจัดซื้อ/จ้าง (Procurement) ระบบการเงินและบัญชี (Financial Management) ระบบบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) และระบบบริหารบุคคล (Human Resource Management) นอกจากนี้ยังมีระบบตรวจสอบ (Audit Information System) สำหรับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอีกด้วย

GFMIS เป็นระบบงานสนับสนุน (Back Office) ของทุกส่วนราชการและเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ Hardware หมายถึง เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องและมองเห็นได้จากภายนอก กับ Software หรือระบบงาน หมายถึง การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้าใจและสามารถใช้งานโปรแกรมนั้น ๆ ได้ตามแนวทางที่วางไว้

4.1 อุปกรณ์ (Hardware)

GFMIS เป็นระบบปฏิบัติการบนระบบ SAP ซึ่งเป็นระบบคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ฉะนั้น ลักษณะทางกายภาพของ GFMIS จึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ Mainframe และ Terminal โดย Mainframe จะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่สำหรับปฏิบัติการและจัดการฐานข้อมูล ติดตั้งอยู่ ณ ที่ทำการ GFMIS ที่กรุงเทพฯ ส่วน Terminal จะเป็นเครื่อง PC ซึ่งเป็นลูกข่ายของเครื่อง Mainframe ใช้สำหรับจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชีเข้า GFMIS มีจำนวน 1,200 เครื่อง ติดตั้งอยู่ ณ ที่ทำการของส่วนราชการระดับกรมแห่งละประมาณ 2-3 เครื่อง จำนวนรวมประมาณ 400 เครื่อง หน่วยงานกลาง ได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวนประมาณ 300 เครื่อง ในส่วนภูมิภาค ณ สำนักงานคลัง 87 แห่ง จำนวน 270 เครื่อง และส่วนราชการในส่วนภูมิภาคขนาดใหญ่บางแห่ง จำนวนประมาณ 200 เครื่อง สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างเครื่อง Mainframe และ Terminal ทั้ง 1,200 เครื่อง จะดำเนินการผ่านระบบข่ายงานความปลอดภัยสูงของธนาคารกรุงไทย

เนื่องจากส่วนราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คือ ผู้ใช้งานต้นทางของ GFMIS ซึ่งตามสภาพข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีส่วนราชการในส่วนกลางที่ต้องปฏิบัติงานกับ GFMIS อยู่ประมาณ 300 แห่ง โดยเป็นส่วนราชการผู้เบิกระดับกรมอยู่ประมาณ 200 แห่ง และเป็นส่วนราชการผู้เบิกย่อยหรือระดับต่ำกว่ากรมอยู่อีกประมาณ 100 แห่ง ในส่วนภูมิภาคมีส่วนราชการที่เป็นผู้เบิกเงินกับคลังอยู่ประมาณไม่ต่ำกว่า 6,000 แห่ง ฉะนั้นบริษัทที่ปรึกษาจึงออกแบบวิธีการปฏิบัติงานให้หน่วยงานที่ไม่มี Terminal GFMIS ซึ่งได้แก่ ส่วนราชการผู้เบิกย่อยในส่วนกลาง และส่วนราชการผู้เบิกในส่วนภูมิภาคให้ส่งข้อมูลเข้าสู่ GFMIS ผ่านส่วนราชการผู้เบิกระดับกรม และผ่านสำนักงานคลังจังหวัด แล้วแต่กรณีสำหรับวิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งข้อมูลดังกล่าวได้ออกแบบไว้ 2 วิธี สรุปได้ดังนี้

4.1.1 วิธี Web Excel

ส่วนราชการที่ไม่มี Terminal GFMIS ต้องส่งข้อมูลเข้า GFMIS ผ่านระบบ Internet โดยบริษัทที่ปรึกษาจะจัดสร้าง Web Excel Server เพื่อเป็นเครื่องมือให้ส่วนราชการติดต่อกับ GFMIS ฉะนั้น ส่วนราชการต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานกับระบบ Internet

4.1.2 วิธี Excel Loader

การส่งข้อมูลด้วยวิธีนี้ ส่วนราชการที่ไม่มี Terminal GFMIS ต้องส่งข้อมูลเข้า GFMIS ผ่านระบบ Excel Loader โดยบริษัทที่ปรึกษาจะจัดสร้างโปรแกรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นเครื่องมือให้ส่วนราชการติดต่อกับ GFMIS ผ่านเครื่อง Terminal GFMIS โดยส่วนราชการต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ PC ที่มี Software Microsoft Excel Version ตั้งแต่ 97 ขึ้นไป

4.2 ระบบงาน (Software)

GFMIS เป็นระบบงานสนับสนุน (Back Office) ของรัฐบาล ซึ่งโดยทั่วไประบบงานสนับสนุนดังกล่าวจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในทุกส่วนราชการ ประกอบด้วยงานสำคัญ ๆ ได้แก่ งานด้านงบประมาณ งานด้านพัสดุหรือการจัดซื้อจัดจ้าง งานด้านการเงินและบัญชีและงานด้านบุคคล ระบบ GFMIS สามารถทำให้การทำงานดังกล่าวรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ GFMIS ยังทำให้ส่วนราชการและหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้บนระบบงานและฐานข้อมูลเดียวกัน โดยเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจากทุกท้องที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคผ่านระบบเครือข่ายภายในที่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยสูง รวมทั้งยังออกแบบให้ปฏิบัติงานในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย คือการทำสารสนเทศ (MIS) จากข้อมูลที่บันทึกและดำเนินการผ่านระบบงานสนับสนุนด้วย

การปฏิบัติงานของ GFMIS จึงแยกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบปฏิบัติการ (Operating System) และระบบสารสนเทศ (MIS) โดยระบบปฏิบัติการจะประกอบด้วย 5 ระบบหลัก คือ ระบบงบประมาณ (Fund Management) ระบบพัสดุ (Purchasing Order System) ระบบการเงินและบัญชี (Financial Management) ระบบบัญชีต้นทุน (Controlling System) และระบบบุคคล (Human Resource Management) ซึ่งระบบงานหลักทุกระบบจะทำงานในลักษณะดังนี้

Single Entry หมายถึง การบันทึกข้อมูลเข้าไปในระบบต้นทางเพียงครั้งเดียว ข้อมูลนั้นจะเข้าไปยังระบบงานอื่นที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีก

Online หมายถึง การทำงานระหว่าง Mainframe และ Terminal จะทำผ่านระบบเครือข่ายความปลอดภัยสูงของธนาคารกรุงไทย

Realtime หมายถึง เมื่อมีการบันทึก (Save) ข้อมูลเข้า GFMIS แล้วข้อมูลจะเข้าไปปรับปรุง (Update) ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกฐานในทันที

Matrix Report หมายถึง การออกรายงานที่สามารถให้ข้อมูลได้หลาย ๆ มิติ ทั้งมิติด้านหน่วยงาน ด้านพื้นที่ ด้านภารกิจ ด้านใดด้านหนึ่งหรือไขว้กัน (ยุวดี กันทะ, 2550, หน้า 6-8)

5. การบันทึกรายการบัญชีในระบบ GFMIS

ทุกส่วนราชการเริ่มต้นใช้ GFMIS ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 ซึ่งในช่วง 5 เดือนแรก ส่วนราชการบางกลุ่มยังคงอยู่ในช่วงคู่ขนาน โดยจะเริ่มนำร่องใช้ระบบเต็มที่ในเดือนที่ 6 ครบทุกส่วนราชการ กรมบัญชีกลางร่วมกับสำนักงานโครงการ GFMIS จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานเพื่อช่วยให้ส่วนราชการสามารถตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของรายการที่บันทึกในระบบ GFMIS โดยจะเน้นในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายการบัญชีข้อมูลงบประมาณ และเงินฝากคลังเพื่อที่ส่วนราชการจะสามารถปรับปรุงข้อมูลที่ผิดพลาด เพื่อให้ข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณและงบทดลองแสดงข้อมูลถูกต้องครบถ้วน และจัดทำรายงานการเงินในภาพรวมของแผ่นดินต่อไป

การบันทึกรายการบัญชีในระบบ GFMIS เกิดจากการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ระบบจัดซื้อจัดจ้าง ระบบเบิกจ่ายเงิน ระบบรับและนำส่งเงิน ระบบสินทรัพย์ถาวรและระบบบัญชีแยกประเภท โดยระบบจะประมวลผลข้อมูลจากทุกระบบงานและแสดงผลสรุปเป็นรายงานการเงิน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลจากรายงานต่าง ๆ ในการวางแผน ควบคุม ติดตามประเมินผล การดำเนินงาน ตลอดจนการตัดสินใจ นอกจากนั้น จะต้องส่งรายงานทางการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทุกสิ้นงวดบัญชี (ยุวดี กันทะ, 2550, หน้า 16)

6. วิธีปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีระบบ GFMIS

ระบบบัญชีรัฐบาลในปัจจุบัน ใช้ระบบการบริหารการคลังภาครัฐเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ทำให้หลักและวิธีการบัญชีที่กรมบัญชีกลางใช้ในการรวบรวมและบันทึกรายการทางการเงินที่เกิดจากการบริหารราชการแผ่นดิน เน้นที่การบันทึกรายการในบัญชีแยกประเภท โดยที่ส่วนราชการเป็นผู้บันทึกรายการตามผังบัญชีกลาง ในทุกระบบ เพื่อให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบและอนุมัติการรับจ่ายเงินผ่านธนาคารกรุงไทยหรือธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งการปรับปรุงบัญชี และการจัดทำงบการเงินรวมของแผ่นดินต่อไป (จิตต์อารีย์ กนกนิรันดร, 2549 ,หน้า 146 – 147)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการบัญชี

1. ความหมายของการบัญชี

เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม วิชาการบัญชีจึงเป็นวิชาชีพที่ผู้ปฏิบัติต้องมีความรับผิดชอบสูงเพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกรายการ สรุปผล พร้อมทั้งตีความหมายข้อมูลทางการเงินเพื่อให้บุคคลทั่วไป นักธุรกิจ เจ้าหนี้ องค์การรัฐบาล และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ทราบเพื่อใช้ในการตัดสินใจ การบัญชีจึงมีบทบาทและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการด้านการจัดการ และวิชาการบัญชีมีขอบเขตกว้างขวางมาก จึงมีบุคคลรวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ พยายามที่จะให้คำจำกัดความและความหมายของคำว่า "การบัญชี" ดังนี้

สมาคมนักบัญชีของสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accounting : AICPA) ได้ให้คำจำกัดความและความหมายของการบัญชีไว้ว่า การบัญชี หมายถึง ศิลปะการจดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์สำคัญทางการเงินไว้ในรูปเงินตรา ตลอดจนการจัดประเภทสรุปผลและตีความหมายของรายการที่จดบันทึกนั้น

การบัญชี (Accounting) คือ ขั้นตอนของระบบการรวบรวม การวิเคราะห์และการรายงานรายงานข้อมูลทางการเงิน (Pride, Hughes and Kapoor, 1996, pp.534)

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกย่อว่า ส.บช. (The Institute of Ceritfied Accountants and Auditor of Thailand : ICAAT) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

เรืองศรี ศรีทอง และนุชนารถ สุนทรพันธ์ (2550, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการบัญชีว่า การบัญชี หมายถึง ศิลปะวิชาการและหน้าที่งานเกี่ยวกับการเริ่มรายการและเหตุการณ์ทางการเงิน โดยใช้หน่วยเงินตรา การตรวจสอบอนุมัติ การจดบันทึก การจัดหมวดหมู่ การเรียบเรียง การสรุปผล การวิเคราะห์ การตีความ การแปลความของผลดังกล่าว การเสนออย่างมีหลักเกณฑ์ตามความต้องการของฝ่ายบริหารและการดำเนินงานของกิจการเพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานที่จะต้องเสนอ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบมาย

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และสมเดช โรจน์คุรีเสถียร (2540, หน้า 2) การบัญชี คือ การจดบันทึกรายการค้าของกิจการ การจัดจำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่รวมทั้งสรุปผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของกิจการโดยใช้เป็นหน่วยเงินตรา นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการวิเคราะห์ และการแปลความหมายจากข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จากการจดบันทึกดังกล่าวด้วย ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชีนั้น เรียกว่า "นักบัญชี" (Accountant)

จากคำจำกัดความข้างต้นกล่าวได้ว่า นอกจากนักบัญชีจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านการบัญชีแล้วจะต้องมีความรู้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและข้อจำกัดของธุรกิจ สถาบันธุรกิจต่าง ๆ และสถานภาพทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลทางการเงินธุรกิจ (ธารี หิรัญรัศมี และคณะ, 2541, หน้า 1-2)

กรรณิการ์ จันทร์โพธิ์ (2549, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชี หมายถึง การที่บุคคลใดมีการเรียนรู้และความเข้าใจในสาขาการบัญชี มีทัศนคติ ลักษณะทางพฤติกรรม ความคิดที่เป็นระบบและกว้างไกล ความรู้ทางด้านเทคนิค รวมถึงทักษะด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ให้เหมาะสมในการปฏิบัติงานในฐานผู้ประกอบวิชาชีพ

มุจรินทร์ แก้วหย่อง (2548, หน้า 13) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชี หมายถึง การที่มีทักษะในการเรียนรู้ ความสามารถในการเรียนรู้และประสบการณ์ในเรื่องหลักการ แนวคิดและการประยุกต์การจัดทำบัญชี

จากความหมายข้างต้น ความรู้ความสามารถทางการบัญชี หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการเรียนและเข้าใจในสาขาการบัญชีมีความรู้เยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อพัฒนาตนในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบของความรู้ความสามารถทางการบัญชี

นักบัญชี คือ บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชี ปกตินักบัญชีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบัญชีโดยพื้นฐานจะสังเกตได้จากระดับความสามารถในการทำงานและการนำระดับความสามารถทำงานใช้ให้เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกสถานการณ์ ดังนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องมีความสามารถ (Capability) ต่าง ๆ ที่จะนำระดับความสามารถทำงานออกมาแสดงไว้ในทุกสถานการณ์

การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อต้องการธำรงรักษาและพัฒนาคุณภาพของวิชาชีพบัญชี โดยเนื้อหาจะกล่าวถึง ความสามารถ (Capabilities) ที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณารับบุคคลที่

เหมาะสม (Candidates) เข้าสู่โปรแกรมเพื่อการก้าวสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นต้องมีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ความรู้ในวิชาชีพ (Professional Knowledge) ด้านความรู้ต้องการเน้นให้มีความตระหนักถึงการให้บริการ ความรู้ที่จำเป็นในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมพื้นฐานและความพร้อมก่อนเป็นนักวิชาชีพบัญชี ซึ่งได้แบ่งเป็น 4 ประเภท (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2545, หน้า 13-19)

2.1.1 ความรู้ทั่วไป รวมถึงความรู้เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ ความรู้และซาบซึ้งในศิลปะ วรรณกรรม และวัฒนธรรม ความสามารถในการคิด อ่าน เขียน การวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นต้น ความรู้ทั่วไปนี้ช่วยให้นักวิชาชีพบัญชีมีความรอบรู้ ความสามารถในการคิด อ่าน เขียน การใช้ดุลยพินิจ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น คณะกรรมการการศึกษาเชื่อว่าการศึกษาที่ให้มีความรู้ทั่วไปในวงกว้างเป็นพื้นฐานสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาชีพนักบัญชี

2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการจัดการทั่วไป รวมถึงเศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์การ การตลาด การจัดการ ธุรกิจระหว่างประเทศ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ เป็นต้น ความรู้ในส่วนนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

2.1.3 ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ในส่วนนี้มีความสำคัญเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศอาจมาจากการจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นวิชาเฉพาะหรือผสมผสานเข้ากับเนื้อหาวิชาแกนอื่น ๆ

2.1.4 ความรู้ด้านบัญชีและเรื่องที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบัญชีการเงิน รายงานการเงิน การบัญชีบริหาร การสอบบัญชี กฎหมายธุรกิจ ภาษีอากร การควบคุมและการตรวจสอบภายใน การเงินธุรกิจและการจัดการทางการเงิน จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นต้น ความรู้ในส่วนนี้เป็นพื้นฐานของความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพบัญชี

2.2 ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skill) ส่วนประสมของทักษะที่นักบัญชีต้องมีเพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพเนื่องจากความคาดหวังที่เพิ่มมากขึ้นของผู้ว่าจ้างนักบัญชี ลูกค้า และสาธารณชน ในเรื่องของการทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อที่ทำงานและสังคมของนักบัญชีมืออาชีพ ทำให้เกิดการให้ความสำคัญกับเรื่องทักษะความเป็นมืออาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพควรมีทักษะหรือความชำนาญในเรื่องที่จำเป็นต่อไปนี้ (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2545, หน้า 13-19)

2.2.1 ทักษะในการใช้เหตุผล รวมถึงทักษะในการใช้ดุลยพินิจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ความสามารถในการถามและการวิจารณ์อย่างมีเหตุผลความสามารถในการระบุและแก้ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของงาน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.2.2 ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ รวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม การจูงใจ การมอบหมายงาน การเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรองการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น

2.2.3 ทักษะในการสื่อสาร รวมถึงความสามารถในการฟัง การอ่าน การปรึกษาหารือ การนำเสนอ การแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การใช้ข้อมูล รายงาน สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2.3 คุณค่าแห่งวิชาชีพ (Professional Values) ซึ่งคุณค่าแห่งวิชาชีพที่นักวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมี ได้แก่ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นอิสระตามมาตรฐานของวิชาชีพ มารยาทของวิชาชีพ ความสำนึกต่อความรับผิดชอบทางสังคม ความสังวร (Concern) เกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณชน ความตั้งใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น การให้ศึกษาและความชำนาญ ต้องทำให้นักวิชาชีพบัญชีตระหนักถึงคุณค่าทางวิชาชีพและปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและวิชาชีพ (อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และพรสวรรค์ ทองสุโขวงศ์, 2547, หน้า 14)

2.4 เจตคติในวิชาชีพ (Professional Attitudes) เจตคติ มาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาลาติน ตรงกับคำว่า ความเหมาะเจาะ (Fitness) หรือการปรับปรุงแต่ง (Adaptedness) (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531, หน้า 1) เดิมใช้คำว่าทัศนคติ ต่อมาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ โดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถาน ให้ใช้คำว่า เจตคติ แทน (รักษ์ศิริ สิทธิโชค, 2531,หน้า 43) และราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติศัพท์คำว่า “Attitude” เป็นภาษาไทยว่า เจตคติ ทัศนคติ ท่าที (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, หน้า 9) และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิรัช สงวนวงศ์วาน (2546, หน้า 49) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ปฏิกิริยาโต้ตอบที่คนเรามีต่อสิ่งเร้าทางสังคม การชอบ ไม่ชอบบางอย่าง เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย การที่เกิดปฏิกิริยาเช่นนี้ขึ้น เรียกว่าการมีเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 3) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

อรัญญา เวียงวะลัย (2538, หน้า 10) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งของบุคคล เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ซึ่งอาจแสดงออกในทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลาง

กล่าวโดยสรุป เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึก โดยจะแสดงออกมาใน 2 ลักษณะ คือ ทางบวก (Positive) จะแสดงในลักษณะความชอบ เห็นด้วย ความสนใจ ยอมรับ และอีกลักษณะหนึ่งคือ ทางลบ (Negative) จะแสดงในลักษณะความไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนใจ หรือไม่ยอมรับ นอกจากนี้เจตคติอาจแสดงออกในลักษณะความเป็นกลางก็ได้ เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่มีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน้าที่การงานของบุคคลจะต้องมีเจตคติต่ออาชีพของตนเอง

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกสาขาจะต้องเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพที่สูงเพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลงานที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจากนักบัญชีที่มีองค์ประกอบของความรู้ความสามารถที่ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน จะเป็นงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้ประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (มุจรินทร์ แก้วหย่อง, 2548, หน้า 18)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทอย่างกว้างขวางในทุกวงการ และเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของการทำงานทุกด้าน นับตั้งแต่ทางด้านการศึกษา พาณิชยกรรม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม สาธารณสุข การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนด้านการเมืองและราชการ อันที่จริงแล้วจะเห็นว่าไม่มีงานด้านใดที่ไม่มีผู้คิดประยุกต์หรือนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปช่วยให้การทำงานนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Information Technology ซึ่งได้มีผู้ให้คำจำกัดความได้ ดังนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (2537, หน้า 14) ได้ให้ความหมายซึ่งพระองค์ได้กล่าวไว้ในปาฐกถาเรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไว้ดังนี้

"เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ที่เรียกว่า ไอที ประกอบด้วย กลุ่มเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ (Computer Technology) ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟแวร์ และฐานข้อมูล, กลุ่มเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication Technology) ต่างๆ และกลุ่มเทคโนโลยีอัตโนมัติ (Automation Technology) ที่มีการเน้นถึงการจัดการในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศ หรือสารนิเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการและการเผยแพร่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์"

วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา (2542, หน้า 2-3) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการบันทึก จัดเก็บ ประมวลผลสืบค้น ส่งและรับข้อมูล ซึ่งรวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล บันทึกและค้นคืน เครือข่ายสื่อสารข้อมูล อุปกรณ์สื่อสาร และโทรคมนาคม เป็นต้น รวมทั้งระบบที่ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์เหล่านี้

วาสนา สุขกระสานติ (2541, หน้า 6-1) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ และระบบงานที่ช่วยให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ โดยจะรวมถึง

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากแล้วจะหมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์โทรคมนาคมต่าง ๆ รวมทั้งซอฟแวร์ทั้งแบบสำเร็จรูปและแบบพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในงานเฉพาะด้าน ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้จัดเป็นเครื่องมือสมัยใหม่และใช้เทคโนโลยีระดับสูง (High Technology)

2. กระบวนการในการนำอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้นมาใช้งานเพื่อรวบรวม จัดเก็บประมวลผล และแสดงผลลัพธ์เป็นสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

วศิน เพิ่มทรัพย์ และวิโรจน์ ชัยมูล (2548, หน้า 198) สรุปความหมายโดยรวมได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการสารสนเทศที่ต้องการโดยอาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสาร ตลอดจนอาศัยความรู้ในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ รวมถึงการจัดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศด้วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสนสนเทศ คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดเก็บความรู้ การนำระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารสนเทศไว้ใช้งานตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ การประมวลผล และการเผยแพร่สารสนเทศโดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของภาพ เสียง ตัวอักษร หรือภาพเคลื่อนไหว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์ตลอดจนสามารถเชื่อมต่อสารสนเทศถึงกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยเทคโนโลยีที่สำคัญ 2 สาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งจะมีการทำงานที่สัมพันธ์กัน (เสกสรร อินทรสิทธิ์, 2546, หน้า 9-10) ดังนี้

2.1 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

จะใช้สำหรับการจัดการระบบสารสนเทศ เพื่อให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือก การจัดหา การวิเคราะห์เนื้อหาหรือการค้นหาสารสนเทศ ซึ่งกระบวนการจัดการหรือจัดทำระบบสารสนเทศที่สามารถผลิตสารสนเทศให้สนองความต้องการของผู้ใช้จะประกอบด้วยกรรมวิธี 3 ประการ คือการหาข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการแสดงผลข้อมูล ซึ่งกรรมวิธีทั้ง 3 ประการนี้ ต้องอาศัยเทคโนโลยีด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สำหรับข้อมูลเข้าและแสดงผลออก

2.2 เทคโนโลยีโทรคมนาคม

จะช่วยให้การสื่อสารหรือการเผยแพร่สารสนเทศไปยังผู้ใช้ในแห่งต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วน ทันต่อเหตุการณ์ และในรูปลักษณะรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อมูลอาจเป็นรูปแบบตัวเลขหรือตัวอักษร ภาพ และเสียง ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารหรือเผยแพร่สารสนเทศ ได้แก่ เทคโนโลยีที่ใช้ในระบบโทรคมนาคม เช่น ระบบโทรศัพท์ MODEM , FAX , โทรเลข , วิทยุกระจายเสียง , วิทยุโทรทัศน์ รวมถึงเทคโนโลยีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยให้ระบบการสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีสารสนเทศเกิดจากการรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ และผ่านกระบวนการประมวลผล ผลลัพธ์ที่ได้จะออกมาเป็นสารสนเทศ และการที่จะให้คอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์นั้นต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟแวร์ (Software) และบุคลากร (People) (กุลยา นิ่มสกุล, 2534, หน้า 17)

2.2.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานร่วมกับคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ โดยมีทั้งที่ติดตั้งอยู่ภายในและภายนอกตัวเครื่องบางครั้งนิยมเรียกว่า Device ซึ่งจะทำงานประสานกันตั้งแต่การป้อนข้อมูลเข้า (Input) การประมวลผล (Process) และการแสดงผลลัพธ์ (Output) (วศิน เพิ่มทรัพย์ และวิโรจน์ ชัยมูล, 2548, หน้า 110-131)

2.2.2 ซอฟแวร์ (Software) หมายถึง ตัวโปรแกรมหรือชุดคำสั่งที่เขียนขึ้นมาทำหน้าที่ ควบคุมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งในส่วนหน่วยป้อนเข้าและหน่วยแสดงผล (วศิน เพิ่มทรัพย์ และวิโรจน์ ชัยมูล, 2548, หน้า 74)

2.2.3 บุคลากร (Peopleware) หมายถึง ผู้ใช้คอมพิวเตอร์หรือเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์เรียกบุคลากรเหล่านี้ว่า ผู้ใช้ หรือ ยูสเซอร์ (User) บุคลากรแบ่งตามลักษณะงานได้ดังนี้ (วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา, 2542, หน้า 35)

2.2.3.1 การวิเคราะห์และออกแบบระบบงานที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผล เช่น วิศวกรระบบ เจ้าหน้าที่จัดการฐานข้อมูล เป็นต้น

2.2.3.2 การพัฒนาและบำรุงรักษาโปรแกรม เช่น เจ้าหน้าที่พัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (Programmer) เจ้าหน้าที่พัฒนาโปรแกรมระบบ เป็นต้น

2.2.3.3 การดำเนินการกับเครื่องและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น การบันทึกข้อมูลลงสื่อ หรือ การส่งข้อมูลเข้าประมวลผล หรือ ควบคุมการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ เช่น เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

2.2.3.4 การพัฒนาและบำรุงรักษาระบบทางฮาร์ดแวร์ เช่น เจ้าหน้าที่ควบคุมการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์

2.2.3.5 การบริหารงานในหน่วยประมวลผลข้อมูล ผู้บริการศูนย์ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

การจะให้เครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น องค์ประกอบ 3 ส่วนที่ได้กล่าวมานี้ ไม่มีสิ่งใดสำคัญที่สุด ล้วนแต่สำคัญทัดเทียมกัน ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปก็จะทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังระบบ GFMIS

1. ความหมายของประสิทธิภาพ

ในการบริหารงานทุกๆ อย่างนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอในเรื่องความสำเร็จของงานนั้นๆ ซึ่งเรียกว่า "ประสิทธิผล" และในความสำเร็จนั้นสิ่งหนึ่งที่องค์การหรือระดับผู้บริหารควรพิจารณาดำเนินการด้วย คือ "ประสิทธิภาพ" เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้งานมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่หากว่างานออกมาไม่ดีก็แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของงานไม่ดีในเรื่องประสิทธิภาพนี้จึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างด้วยกัน ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2539, หน้า 315) ให้ความหมายของคำว่า "ประสิทธิภาพ" หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์การ

ชุบ กาญจนประการ (2542 , หน้า 40) ให้ความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกับการบริหารด้านธุรกิจแต่ว่าเป็นการบริหารงานในระบบราชการบวกความพึงพอใจไว้ด้วยกล่าวคือ ประสิทธิภาพเป็นแนวความคิดหรือมุ่งปรารถนาในการบริหารงานในระบบประชาธิปไตยในอันที่จะทำให้การบริหารราชการได้ผลสูงสุดคุ้มกับการได้ใช้จ่ายเงินภาษีอากรในการบริหารงานของประเทศและจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ประสิทธิภาพ"(Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการลดต้นทุนหรือทรัพยากรต่อหน่วยของการดำเนินงานต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผน หรือในทางกลับกัน หมายถึงความสามารถในการเพิ่มผลประโยชน์ต่อหน่วยของต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานสูงกว่าที่กำหนดไว้ในแผน หรืออีกนัยหนึ่งอัตราส่วนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับต้นหรือทรัพยากรดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้

ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลัง หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติงานด้วยระบบ GFMIS ซึ่งเป็นระบบการปฏิบัติงานหรือบริการที่ให้สำเร็จอย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง รวดเร็ว โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และเทคนิคที่สะดวกสบายในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่าย หรือทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ ที่ได้กระทำไปซึ่งการบริหารการเงินการคลังระบบ GFMIS จะมีประสิทธิภาพได้สามารถวัดได้ประโยชน์ที่จะได้รับจากระบบ GFMIS มี 4 ด้าน (กระทรวงการคลัง, 2548, ออนไลน์) ได้แก่

1. ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ข้อมูลหรือรายงานที่ออกควรบรรจุด้วยสารสนเทศที่ถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาดและเป็นที่เชื่อถือได้ของผู้บริหาร (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2545,หน้า 72) เนื่องจากระบบ GFMIS เป็นระบบที่มีการบูรณาการ (Integrated) เชื่อมโยงภายในแต่ละระบบงานอย่างสมบูรณ์ เป็นการนำเข้าข้อมูลจะนำเข้าเพียงครั้งเดียว (Single Entry) และระบบจะบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องให้อัตโนมัติ การปรับปรุงข้อมูลเป็นแบบทันทีทันใด (Online Real Time) ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง

2. ความโปร่งใส (Transparency) การใช้สารสนเทศต้องมุ่งใช้เพื่อประโยชน์ต่อองค์การขณะเดียวกันหากเกิดข้อผิดพลาดหรือปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานสามารถอภิปรายหรือซักถามข้อสงสัยกับผู้ร่วมงานหรือหัวหน้า เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น หรือสารสนเทศต่าง ๆ และผลที่เกิดขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมและค่านิยมที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะการเชื่อถือเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนหรือเปิดเผยสารสนเทศขณะเดียวกันเพื่อนร่วมงานหรือหัวหน้างานสามารถร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้สารสนเทศที่ได้จากผู้ปฏิบัติงานเป็นพื้นฐาน และสารสนเทศอื่นที่จำเป็นมาใช้ประกอบ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546, หน้า 14) ซึ่งการนำระบบ GFMIS มาใช้แทนระบบการบริหารการเงินการคลังแบบเดิม เป็นมอบหมายอำนาจหน้าที่แก่ผู้ปฏิบัติงานแทนการควบคุมอย่างเคร่งครัด และการกระจายอำนาจสู่ระดับล่างและท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน

3. การประหยัดค่าใช้จ่าย (Sparing) ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพช่วยลดเวลาแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการทำงานลง เนื่องจากระบบสารสนเทศสามารถรับภาระงานที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากตลอดจนช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน ส่งผลให้สามารถลดจำนวนคนและระยะเวลาในการประสานงานให้น้อยลงโดยผลงานที่ออกมาอาจเท่าหรือดีกว่าเดิม (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2545, หน้า 45)

4. ความรวดเร็วเป็นปัจจุบันและทันต่อการตัดสินใจ (Timeliness) รายงานที่ออกควรจะบรรจุสารสนเทศที่ทันสมัยและทันเวลา เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่กำลังกระทำในขณะนั้น (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2545, หน้า 72)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุป ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังจะต้องดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน และบุคลากรทุกฝ่าย ทุกคนโดยเฉพาะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยผลักดันและเร่งดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สัมฤทธิผล เพื่อนำไปสู่องค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารการเงินการคลังแบบเดิมมาเป็นการบริหารการเงินการคลังระบบ GFMIS ซึ่งมีนักบัญชีหน่วยงานราชการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบ GFMIS จะต้องมีความรู้ความสามารถทางการบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอ ซึ่งมีกระบวนการหนึ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของนักบัญชีภาครัฐให้มีความรู้ และความสามารถเพียงพอและเหมาะสมกับงานที่ต้องทำ คือ การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมกับลักษณะงานเฉพาะอย่างและจะเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรตลอดจนความชำนาญที่ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รักชนก ชูยกปิ่น (2546) ได้ทำการศึกษาการใช้งานของโปรแกรม J.D.Edwards ของบริษัท ช้าฟเนอร์ อีเอ็มซี จำกัด พบว่าปัญหาด้านระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูล มักเกิดการล้มเหลวและล่าช้ามากที่สุด รองลงมา คือปัญหาความรู้และความเข้าใจของบุคลากร ปัญหาด้านระบบโปรแกรมสำเร็จรูป ปัญหาด้านการช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาที่ระบบ ปัญหาทางด้านข้อมูลนำเข้าจากกระบวนการทำงาน ปัญหาอื่น ๆ เช่น การไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ด้วยตนเองของ User และปัญหาด้านความพร้อมของอุปกรณ์ ตามลำดับ

อาณัติ เทียนศรี (2546) ได้ทำการศึกษาปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมบัญชี CFAS ไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสำนักงานสาขาภายในประเทศ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพล คือปัจจัยความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ และปัญหาด้านการทำงานของโปรแกรมดังนั้นองค์กรควรที่จะจัดหาฮาร์ดแวร์ที่รองรับการทำงานของโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้นมาให้มีขีดความสามารถสูงสุดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ดี

อรวรรณ กฤตธนเวท (2548) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการปฏิรูปการบริหารภาครัฐของสำนักงานคลังจังหวัด : กรณีศึกษาสำนักงานคลังจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากบทบาทภารกิจที่ปรับเปลี่ยนไปยังไม่มีความชัดเจน ระบบการปฏิบัติงาน

เปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่ชัดเจน บุคลากรได้รับการอบรมไม่ทั่วถึงและยังไม่พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นต้องปรับบทบาทภารกิจของสำนักงานคลังจังหวัดให้มีความชัดเจนมากขึ้น ปรับปรุงระบบงานให้ได้มาตรฐาน จัดทำคู่มือใช้ในการปฏิบัติงาน พัฒนาฝึกอบรมการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์เครื่องใช้ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาที่มีความชำนาญในการแนะนำการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

เบญจมา สุวรรณมาโจ (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ GFMIS) ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยทหารในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุ และระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบที่ต่างกัน

อุ่นเรือน ขยัน (2549) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการบริหารการเงินการคลังของประเทศสู่ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน

ยุวดี กันทะ (2550) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีตามระบบ GFMIS ของส่วนราชการในจังหวัดเชียงราย พบว่าปัญหาด้านผลลัพธ์ข้อมูลมีปัญหามากที่สุด กล่าวคือ ปัญหาการใช้วัสดุสำนักงานเพิ่มขึ้นในการจัดทำรายงานผลลัพธ์ รองลงมา คือ ปัญหาด้านการประมวลผลข้อมูล ได้แก่ ปัญหาการแก้ไขข้อมูลรายการบัญชีที่ระบบทำการประมวลผลและปิดงวดบัญชีแล้วทำได้ยาก

กัณทิมา จองสุข (2551) ได้ทำการศึกษาประเมินผลการนำระบบ GFMIS มาใช้ในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ GFMIS มาใช้ในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทำให้การบริหารการเงินการคลังมีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้องแม่นยำ ด้านความโปร่งใส ด้านการประหยัดค่าใช้จ่าย และด้านความรวดเร็วทันเหตุการณ์

นพวรรณ นาคเอี่ยม (2551) ได้ทำการศึกษาปัญหาการทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการทำบัญชีในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วย

ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในเรื่องการการยกยอดข้อมูลบัญชีในปีงบประมาณ 2547 และข้อมูลที่เกิดจากการตัดจ่าย ZF_53_PM ในระบบGFMIS ผิดพลาด ซึ่งกรมบัญชีกลางให้มีการปรับปรุงบัญชีด้วยกระดาษทำการแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้งบทดลองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ถูกต้อง จึงเป็นสาเหตุให้ไม่สามารถยกเลิกการทำบัญชีเกณฑ์คงค้างด้วยระบบ Manual ได้ และการแก้ไขข้อผิดพลาดในระบบ GFMIS กรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถแก้ไขเองได้ ต้องรอให้กรมบัญชีกลางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ ซึ่งต้องใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการทำงานขั้นตอนต่อไป

พัชราภรณ์ ลิมปิอังคนันต์ (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการใช้โปรแกรม GFMIS ในการจัดการด้านการเงินการคลังของประเทศไทยผ่านเครือข่าย internet : กรณีศึกษาหน่วยงานราชการในแพร่ พบปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการนำเข้าข้อมูล การประมวลผลและด้านผลลัพธ์ รวมทั้งทักษะในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์

ชมภูนุช หุ่นนาค (2553) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) จังหวัดนนทบุรี พบว่าปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของระบบโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น และมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้แก่ ความไม่พร้อมของหน่วยงานตั้งแต่แรก ซึ่งไม่มีการเปิดโอกาสให้แต่ละหน่วยงานได้ศึกษาสภาพปัญหาความพร้อม หรือข้อมูลต่างๆก่อนนำระบบมาใช้, เจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบขาดความเชี่ยวชาญ มีการหมุนเวียนปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีข้อจำกัดเรื่องความรู้ความสามารถในการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ และงบประมาณที่รัฐจัดสรรไว้เพื่อใช้ดำเนินงานในระบบ GFMIS ไม่ครอบคลุมทุกอย่าง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับแต่ละหน่วยงาน ส่วนวัสดุอุปกรณ์ก็ขาดประสิทธิภาพ ตัวระบบเองก็มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา รวมถึงขาดการสนับสนุนและการสั่งการที่ดีของผู้บริหาร

Jack Diamond and Pokar Khemani (2005) แนะนำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทางการเงินในประเทศกำลังพัฒนา เพื่อการปฏิรูประบบการจัดการค่าใช้จ่ายภาครัฐและได้ยกโครงการที่สำคัญ คือ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการบัญชีภาครัฐและการดำเนินการชำระเงินโดยการแนะนำของระบบสารสนเทศรัฐบาล เพื่อการจัดการทางการเงิน (FMISs) โดยพบว่าความล้มเหลวสากลในการรักษา FMISs ในประเทศกำลังพัฒนาเริ่มต้นด้วยการทบทวน "ภูมิปัญญาที่ได้รับ" ในการดำเนินการโครงการ จากนั้นจะต้องวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศ เพื่อระบุปัจจัยสำคัญที่จะอธิบายว่าทำไมโครงการ FMIS มีปัญหา ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยลบตามข้อเสนอแนะของผู้ใช้งานเพื่อการปรับปรุงอัตราความสำเร็จต่อไป

Ali Hashim and Bill Allan (2007) กล่าวถึงการปรับปรุงคุณภาพของระบบการจัดการทางการเงิน เพื่อความโปร่งใสในงบการเงินและกระบวนการจัดสรรทรัพยากร มีผลกระทบต่อบรรดาผู้ที่ได้รับประโยชน์จากช่องว่างของระบบเดิม รัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิรูปภาครัฐและเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งพื้นฐานของสถาบันการจัดการทางการเงิน ปัจจัยสู่ความสำเร็จหลักที่สำคัญสำหรับการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ คือ ความรู้เบื้องต้นของโครงสร้างสถาบันใหม่ของการดำเนินการงบประมาณจะต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กร รวมถึงบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง, ธนาคารกลางและกระทรวงการคลัง การดำเนินการของการเปลี่ยนแปลงจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารรัฐบาลระดับสูงสุด เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงเสร็จสมบูรณ์ได้อย่างราบรื่น รวมถึงการกำหนดโยบายใหม่และขั้นตอนและโปรแกรมการที่มีความพึงพอใจในวงกว้าง สำหรับผู้บริหารภาครัฐเสนอข้อดีที่นำเสนอของระบบใหม่และกระบวนการ ซึ่งช่วยให้ผลประโยชน์ที่กว้างขึ้นและจะเพิ่มศักยภาพในการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ปัจจัยที่มีผลต่อความความสำเร็จของเครือข่ายแบบบูรณาการของระบบสารสนเทศ ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างชุดที่หลากหลายของผู้ใช้ การเตรียมโครงการและการดำเนินงานที่ซับซ้อนในหลายสภาพแวดล้อม ต้องแน่ใจได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนในการออกแบบระบบ เพื่อให้หน่วยงานไม่ต้องออกแบบระบบรองรับเพิ่มเติม เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินบนพื้นฐานที่จำเป็นโดยกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกัน

Development Gateway and the Aid Management Platform (2008) กล่าวถึงการบูรณาการความช่วยเหลือและการจัดการด้านการเงินด้วยระบบสารสนเทศ เป็นเครื่องมือการจัดการที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญในประเทศที่ต้องการพัฒนาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยระบบการจัดการข้อมูล (AIMS) และการจัดการด้านการเงินแบบบูรณาการระบบสารสนเทศ (IFMIS) จากการศึกษาประเทศแทนซาเนีย พบว่า ปี 2006 เริ่มการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ส่งผลให้เกือบ 15% ของรายได้มวลรวมประชาชาติ น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของความร่วมมือทางเศรษฐกิจได้ให้การสนับสนุนงบประมาณและตาม OECD และปารีสสำรวจปฏิญญามีเพียง 2 ใน 3 ของการสนับสนุนที่ใช้รวมระบบการจัดการของรัฐบาลการเงิน นอกจากนี้ ยังให้มั่นใจว่าเงินทุนบริจาคได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศแทนซาเนีย เจ้าหน้าที่รัฐบาลต้องการระบบที่มีความสามารถในการรายงานระบบที่จะสนับสนุนที่ดีกว่าในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้บริจาคและการติดตามประสิทธิภาพของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ แทนซาเนียตัดสินใจที่จะใช้ระบบเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการจัดการความช่วยเหลือ

United States Agency for International Development (2008) กล่าวถึงเรื่องของการปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับการออกแบบและการดำเนินการแบบบูรณาการการจัดการระบบสารสนเทศทางการเงิน (IFMIS) และวิธีการที่จะนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมจริง เพื่อการพัฒนาและประเทศที่เปลี่ยนผ่านเช่นเดียวกับในสถานการณ์ความขัดแย้งและภายหลังความขัดแย้งในการใช้ IFMIS ที่ให้ทางออกในการจัดการที่สำคัญทางการเงินสำหรับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่เป็นล้าสมัยในการบริหารและเศรษฐกิจ IFMIS สามารถปรับปรุงการกำกับดูแลโดยการให้ข้อมูลทางการเงินแบบ real-time ที่ผู้จัดการฝ่ายการเงินและอื่น ๆ ที่สามารถใช้ในการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรผ่านระบบ IFMIS ควบคู่กับการยอมรับของการรวมศูนย์การบริหารเงินที่ไม่เพียงแต่ช่วยในการพัฒนาประเทศที่รัฐบาลได้รับการควบคุมที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการเงิน แต่ยังเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการลดดุลยพินิจทางการเมืองและทำหน้าที่เป็นยับยั้งการทุจริตและฉ้อโกง

eGovernance - Center of Excellence, National Computer Center of Philippines (2012) ดำเนินการระบบการจัดการแบบบูรณาการเศรษฐกิจการคลัง (IGFMS) รัฐบาลของ of Uttar Pradesh สามารถแก้ไขปัญหาที่สำคัญ เช่น การจัดทำงบประมาณไม่ถูกต้อง บัญชีภาระผูกพันและค่าใช้จ่ายในการบันทึกการติดตามได้อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงการจัดการงบประมาณซ้ำซ้อนในการป้อนข้อมูลและความลำบากในการยืดหยุ่นกระบวนการ และการรายงานทางการเงินที่จำกัดเรื่องความสามารถในการระบุและจัดการความเชื่อถือได้ กำหนดแผนงบประมาณในขอบเขตความสามารถที่เป็นไปได้ของระบบ การโยกย้ายเงินสดรายการเดียวจากบัญชีที่มีสองรายการบัญชีตามเกณฑ์คงค้างในอนาคตโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงซอฟต์แวร์มาก โดยมีวิธีการควบคุมการพิสูจน์สำหรับ World Bank Treasury